

Există astăzi CONFLICTE între generații?

Conflictele între generații se amplifică în anumite contexte, cum ar fi modernizarea rapidă, schimbarea de regim politic, mobilitatea socială și geografică. Drept exemplu e generația 1927, coagulată ulterior în jurul revistei *Criterion* (Mircea Eliade, Mircea Vulcănescu, Emil Cioran etc.), imperativul căreia, inițial, era să scoată cultura română din „provincialism” pentru a o integra în cultura europeană, opunându-se cu vehemență sistemelor existente. În Basarabia interbelică, în anii 1930, revista *Viața Basarabiei*, cu cei doi lideri: Pan Halippa, Nicolae Costenco, duce o politică contrară – regionalistă, promovând un fel de patriotism local, care își propune să descentralizeze această provincie, făcând-o independentă de București. În anii comunismului e de menționat că aceste conflicte erau camuflate și nerecunoscute de regim. După anii '90, aceste clivaje ies din nou la suprafață. Apare un paradox care este specific perioadelor de tranziție. Generația vârstnică, formată în perioada sovietică, promovează valori naționale, de factură politică conservatoare, iar generația tânără privește mai detașat aceste valori, mulți tineri făcându-și studiile în România sau în universități europene. O lectură critică a opiniilor respondenților, la subiectul pus în discuție, scoate în evidență punctul convergent al acestora, și anume că numai în tandem generațiile ar putea să-și aducă prinosul în slujba unei cauze comune.

Aurelia Borzin

DUMITRU CRUDU

O sintonie estetică

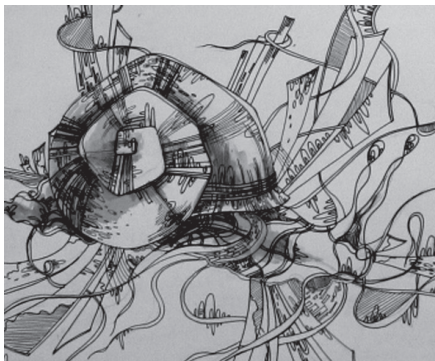
N există un conflict adevărat și unul fals între generații. Conflictul fals s-a configurat în jurul unor idei preconcepuate precum că toți scriitorii în vârstă ar fi pășuniști și depășiți. Or, sunt scriitori foarte buni și printre șazeciști sau șaptezeciști. Nu pot să nu amintesc în acest sens de Vladimir Beșleagă, Aureliu Busuioc, Vlad Ioviță, Andrei Burac, Nicolae Rusu, Nicolae Vieru, Victor Dumbrăveanu, Grigore Chiper sau Alexe Rău, de exemplu. Sunt scriitori foarte interesați în toate generațiile. În anii șazeci, șaptezeci și optzeci au

Vise, Mihaela Paladi

apărut o grămadă de cărți foarte bune. Sigur că scriitorii mai în vârstă au trăit și au scris în condiții politice foarte vitrege, cu sabia cenzurii deasupra capului. Atmosfera din acești ani e complet alta decât cea în care și-a scris romanele Vladimir Beșleagă. Scriitorii mai tineri au foarte multe de învățat în această privință de la scriitorii mai în vârstă.

Există însă și un alt conflict. Acesta are loc între o grupare tradiționalistă care nu vrea să accepte că un poem ca ȚARA MEA al lui Iulian Frunțașu poate fi receptat și ca un poem patriotic. Această grupare le refuză generațiilor mai tinere dreptul de-a se manifesta ca scriitori postmoderniști sau minimaliști. Totuși, această grupare e marginală. Majoritatea scriitorilor în vârstă și majoritatea scriitorilor tineri sunt într-o sintonie estetică în ceea ce privește dorința lor de-a înnoi literatura.

Temperament, Cristiana Grati

ANDREI BURAC

Generațiile – veșnica repetiție a vieții

Anul 1952. Vocea tatălui meu: „Totuși, pleci de lângă noi... La vârsta ta, printre străini, te așteaptă multe și mari greutăți... Și în colhoz, dacă rămâneai, nu ți-ar fi fost ușor... Acum stăpâni peste noi sunt alții... Veneticii... Și, de data asta, nu dintre cei buni ai stirpei lor... Ei au altă credință... Pe cărturarii noștri care te-ar fi luminat... cam pe toți i-au vânat... O mai fi rămas ei pituliți pe undeva... Caută-i... Numai de la dâșii vei putea învăța anumite lucruri bune pentru viitorul tău...”.

Cam pe la acea vârstă am început să conștientizez cât de importantă este pentru un tânăr succesiunea generațiilor într-o societate, să încep a înțelege, în adâncurile sufletului meu, că întreruperea în veșnica repetiție a vieții este inadmisibilă. Mai ales între generațiile de cărturari, de intelectuali, precum și neliniștea noastră, a celor mai tineri de altădată, care căutau semnele de înrudire de ordin cultural ale neamului nostru cu alte persoane din alte generații, cu cei care, printr-o minune, supraviețuiseră după război, foame, deportări, exterminări, colectivizare.

În a doua jumătate a anilor '50, fiind student la Institutul de Medicină din Chișinău, chiar din primul an am început să cunosc, unul după altul, nu prea mulți, oameni din generațiile înainte-mergătoare, care trăiau înalt și cu demnitate, oriunde ar fi locuit sau muncit în acest oraș, în care aproape peste tot se vorbea și se studia în limba rusă. Și printre aceștia, doar câțiva care urmaseră și ceva studii liceale ori universitare în România sau în țările Occidentului. Împreună cu niște prieteni de suflet, la reîntâlnirile cu aceste persoane aproape că le cerșeam să-și mobilizeze străfundurile memoriei lor, pentru a afla și a învăța cât mai multe lucruri din cele pe care ei le învățaseră până la instaurarea puterii sovietice. Pentru că noi nu le-am putut cunoaște de la profesorii aproape agramați pe care îi avusesem în școli, dar nici din bibliotecile sovietice ale timpului, cu maldăre de cărți cenzurate, unele cu texte distorsionate, false sau chiar moarte încă de la tipărirea lor.

A căta oară mă convingeam că Basarabia noastră are o personalitate cu virtuți universaliste ale cugetului, care pledează pentru o adevărată concordie a intelectualilor, aceasta fiind bazată pe creație, pe adevărata valoare a spiritului, caz mai rar întâlnit printre intelectualii noștri dintre Prut și Nistru...

Încecări, Mihaela Paladi

CRISTINA BOBOC

Pitici așezați pe umerii unor uriași

Nu cred într-un conflict generaționist real, ci în conflicte de idei mascate în conflicte pseudogeneraționiste, iar în felul acesta, termenul *generație*

devine conotativ, prin generație înțelegându-se curente, grupări, mișcări. Bernard din Chartres spunea că noi vedem mai departe decât predecesorii noștri, nu pentru că suntem mai înalți sau mai ageri, ci pentru că suntem niște pitici așezați pe umerii unor uriași. De pe umerii strămoșilor noștri uriași, cu un ochi vedem greșelile, și cu altul reușita, iar dacă am încerca să le tăiem picioarele predecesorilor noștri fără să-i cunoaștem, ne-am reduce raza de percepție. Nu sunt adepta teoriilor conflictualiste și nu cred că un sistem social este dinamizat numai prin conflicte și negații, cred în discuții contradictorii, în puncte de vedere diferite, susținute prin argumente valide; conflictele, în general, duc polemica din spațiul de dispută al ideilor în atacuri *ad hominem*. Cred că ar trebui să învățăm să ne argumentăm ideile pe care le susținem fără să atacăm persoana și fără să ne ascundem în brațele unei generații.